

Příběhy našich sousedů 2017

Po stopách vzpomínek Jana Podstatzkého - Lichtensteina

Zpracovali:

Anna Chu Gnoc Hang, Daniel Wiesner, Klára Mezerová a Tomáš Klimeš

Pedagogické vedení: Ing. Miroslav Paulus

Gymnázium Jihlava, Jana Masaryka 1

Dětství na Moravě

Jan Podstatzký-Lichtenstein, rodným jménem Johann Nepomuk Anna Maria Hypolit, se narodil v srpnu roku 1937 na zámku ve Velkém Meziříčí, kde prožil své dětství, s matkou Josefou Harrachovou a otcem Aloisem z rodu Podstatzkých-Lichtensteinů, bratrem Františkem Karlem a sestrou Marií.

Historie rodů ze zámku ve Velkém Meziříčí

Když bylo Janovi necelých 8 let, druhá světová válka skončila. V nové Československé republice se nesmělo oficiálně mluvit německy, a tak z části německý rod musel mluvit česky i doma, kde doposud převládala němčina. Hrabě Podstatzký byl spokojen s poválečným režimem, avšak o necelé tři roky, s vlivem bolševiků z východu přišel socialismus, a s ním i zestátňování všeho soukromého.

Zámek ve Velkém Meziříčí, kde žil desetiletý Jan se svou rodinou, byl vyvlastněn, a hrabě Alois byl podezírán ze spojenectví s přáteli Milady Horákové. A navíc šlechta nebyla oblíbená u KSČ.

Psal se rok 1948. Podstatští odjíždějí do Prahy, a když do ní přijíždějí, jakýsi soudruh - příslušník Komunistické strany československa - jim zabaví auto, a tak se téměř bezmajetný rod, ještě před pár lety velmi prestižní, stáhne zpět do Velkého Meziříčí. Avšak jejich zámek je již národním majetkem, a rodině Podstatzkých-Lichtensteinů nezbývalo nic jiného, než pár dní bydlet v hotelu a potom promyslet, co dále udělat. Ale bylo jasné, že v Českých zemích dlouho nepobudou.

Janova maminka, hraběnka Josefa odjela za tetou do Paříže pro víza, která byla ještě platná a rodina se chystala k emigraci na Západ. Psal se březen roku 1948, kdybyl prezidentem zvolen Klement Gottwald, člověk bez duše, a jehož světlá stránka buď neexistuje, anebo je skryta někde daleko, daleko uvnitř.

Podstatští jsou definitivně rozhodnuti emigrovat a balí si své nejdůležitější věci. Rozhodli se vzít jen peníze, hodně peněz aby bylo na bydlení v zahraničí. Po osmé hodině večerní vyjeli vlakem a v deset hodin už byli na hranicích s Rakouskem, státem s demokratickým zřízením. Cestou je potkalo hodně kontrol, a dokonce přišli o cennosti, jako třeba mamčinu drahé zlaté hodinky.

Ve dvě hodiny ráno nastala výměna stráží. Podstatští věděli, že kdyby přišel přísný strážník, pošle je zpět a rodiče půjdou rovnou do vězení a do uranových dolů. Ale pomohl jim snad duch svatý, protože zrovna měl směnu, kde vedoucí strážník byl z Telče. Ten když zaslechl jméno Podstatzký a zjistil, že pocházejí od Telče, kde je všichni znali, uvědomil si, co by se jim mohlo stát a tajně je odvedl k vagónu pro dobytek, kam je nechal nastoupit.

Vagon pro přepravu dobytka

Poté strážník dokonce telefonátem do Rakouska dovolil Podstatzkým domluvit cestu do Rakouska.

Byly asi dvě hodiny v noci, když rodina Podstatzkých-Lichtensteinů nastoupila do vagónu, a protože byla tma, Jan nevěděl, jestli je vzadu nějaký dobytek, ale podle zápachu nejspíše byl. Vlak se asi po čtvrt hodině rozjel a velmi pomalou rychlostí přešel s černými pasažéry hranice, což z

vagónu samozřejmě nebylo vidět, takže byli velmi napjati jestli v pořádku přejedou do Rakouska. Po několika desítkách minut vlak zastavil a někdo otevřel dveře. A tam byl pán, jenž praví: „Grüss Gott, Ihr seid in Österreich“.

Poté Podstatští přestoupili na vlak do Lince, v té době průmyslového města Rakouska, avšak vybombardovaného po druhé světové. Z Rakouska zamířili do Itálie, kde bydlel bratranec Jana Podstatzkého, hrabě Fedrigotti. Ten je pozval, aby šli bydlet k němu, což Podstatští s díky přijali a zůstali v Itálii více než rok. Během této doby k nim docestoval i otec, kterému se podařilo uprchnout z Čech. Jan neměl rád, když před ním mluvili jazykem, kterému nerozumí, a proto se naučil dobře mluvit italsky.

Po roce stráveném v Itálii se rodiče rozhodli, že se vypraví do Chile. Janovi bylo téměř 12 let.

Zámek ve Velkém Meziříčí

Mládí v Chile

Otec pana Podstatzkého si nechal peníze, vydělané na těžbě dřeva, u advokáta ve Švýcarsku. Když si je však chtěl vyzvednout, advokát popřel, že si u něj peníze uschoval, prostě ho sprostě okradl. I přesto rodina odjíždí do Chile. Ale než ještě odpluli, nakoupili Janovi rodiče v Itálii dárkové předměty do obchodu, který vlastnila jejich příbuzná. Zaplatili za ně většinu svého jmění, protože doufali, že budou podnikat a vydělají si více peněz. Vypluli z přístavu a vydali se přes Atlantský oceán, vstříc novým zážitkům, nechávající za sebou vše známé.

Krajina v CHile

Po příjezdu do Chile nejdříve proběhla kontrola všeho, co se převáželo. Kontejnery i s obsahem, byly zváženy a poté je rodina musela předat kontrolním úřadům. Prý na pár týdnů. Když je úřady vrátily, kontejnery sice měly stejnou váhu jako předtím, ale po otevření Podstatští zjistili že byli opět okradeni. Kontejnery totiž byly naplněny kamením. Rodina se ocitla na mizině. Jenom za pomoci chilských příbuzných se zase dokázali postavit na nohy. Hrabě pracoval v továrně na nábytek a hraběnka v obchodě u příbuzných. Když už nebylo co prodat, Podstatští si pořídili penzion.

Jan vůbec neuměl španělsky, učil se od okolí. Chodil do školy, kde první rok nerozuměl skoro ničemu, a i když se postupně sice zlepšoval, první třídu musel opakovat dokonce třikrát, avšak poté už uměl plynně španělsky a mohl se dále vzdělávat.

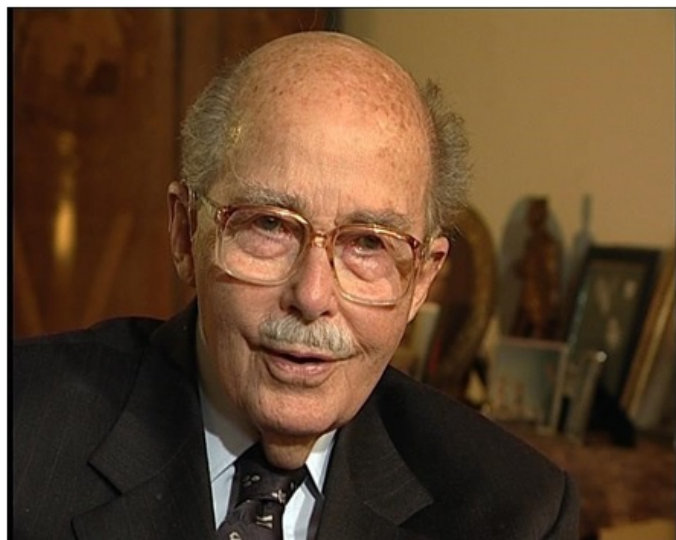
Po základní škole si Jan udělal bankovní kurz a ukončil své studium. Dva roky pracoval v pojišťovně a za vydělané peníze si koupil motorku. Jednoho dne se mu stala dopravní nehoda a on si zhmoždil ruku a koleno. Od té doby nemůže plně pracovat. Z těchto důvodů se dva roky po odmaturování vrací zpátky do Evropy, kde už jsou jeho rodiče a sestra. Bratr František bydlí se svou rodinou v Kanadě.

Zpět v Evropě

V Německu si Jan Podstatzký nechal operovat zraněné koleno, protože mu tam operaci zaplatila pojišťovna. Poté nastoupil do firmy LINDE. Přestože se mu v této firmě líbilo pracovat, odešel, protože dostal nabídku velmi prestižní práce.

Otto Habsburský, nejstarší syn císaře Karla I., posledního Habsburka vládnoucího

Otto Habsburský

Českým zemím, se snažil o vytvoření Evropského společenství (ES) hlavně z hlediska křesťanského. Jan rok pracoval v Paříži jako technický sekretář ve společnosti, jenž uspořádala setkání německé a francouzské vlády. Poté se přestěhovaly kanceláře do Španělska, aby se vlády scházely tam, protože Španělsko pod vlivem Francisca Franca kulturně nepatřilo do Evropy. Jan dělal překladatele, hlavně německo-

španělského. Pracoval na mnoha místech, v mnoha městech Evropy, například v Bonnu, dřívějším hlavním městě Spolkové republiky Německo.

Tato organizace již nadále nepokračovala, ale byla základem pro spoustu dnešních evropských společenstev a unií jako je třeba kupříkladu Schengenský prostor.

Anita

Když začínal Jan ve Španělsku dráhu překladatele, seznámil se se svojí budoucí manželkou, Anitou de Lorgeril. Arcivévoda Otto měl dům v pobřežním městečku Benidorm, a když jednoho večera Jan odcházel z jednání právě v tomto domě, potkal poprvé svoji budoucí lásku, která bydlela v sousedství. Poté se i se svojí rodinou přestěhovala do Madridu, kde pan Podstatzký bydlel, vzali se a začali spolu žít život, který jim vydržel až do dnešních dnů. Později se přestěhovali do Mnichova. Mají tři syny.

Roku 1982, Janův otec, hrabě Alois Podstatzký-Lichtenstein v Salzburgu umírá.

Benidorm

Návrat do České republiky

Po letech strávených v cizině, se Janova matka vyjádřila, že by bylo dobré vrátit se zpět do ČSSR, protože už to šlo. Bylo po Sametové revoluci.

Jan vlastnil ve Španělsku stavební firmu, prodal tedy pár domů a za vydělané peníze chtěl odkoupit zpět svůj zámek. Lidé po revoluci byli vstřícní a zámek se mu podařilo získat zpět díky restituci.

Václavské náměstí Praha 1989

Po více než čtyřiceti letech se Jan Podstatzký i se svými sourozenci nastěhuje do rodného zámku, za což je dodnes je za to velmi vděčný. O návratu přemýšlel delší dobu, jelikož je to přeci jeho rodná země, ale češtinu zcela zapomněl. Když zámek opouštěli, bylo mu deset let a s rodiči mluvil převážně německy.

O navrácené pozemky s lesy se stará inženýr Vaněk, poněvadž na to nebyl Jan ani jeho bratr vyškolení. Jejich zámek ve Velkém Meziříčí je velice nádherný, rodina Podstatzkých-Lichtensteinů ho pomalu a postupně opravuje. Zámku např. mnohokrát hrozilo zhroucení střechy, ale dnes je téměř zrekonstruován a je ve velmi dobrém stavu. Naposledy nechal pan hrabě opravit kapli sv. Markéty, která má krásně zachovalá sgrafita ze života sv. Jiří. Zámek má mnoho místností a zajímavých památek. Jsou zde fotografie Ferdinanda de Este, jak právě z Velkého Meziříčí odjíždí do Sarajeva. Mají zde vystavené šperky, které nosila Marie Terezie a od ní je dostala darem babička hraběte Jana.

Matka pana Podstatzkého, hraběnka Josefa, se narodila od svého manžela dožila návratu do Čech i třetího tisíciletí. V únoru 2000, ve čtyřiašedesáti letech umírá v Salzburgu.

Penze na zámku

Hrabě Jan Podstatzký bydlí na rodném zámku, který je dominantou Velkého Meziříčí. V Česku žije už přes dvacet let s manželkou, se kterou mluví francouzsky a se sestrou Marií, s níž vyrůstal. S tou hovoří německy.

Hrabě František Karel Podstatzký

Bydlel zde i bratr František Karel. Ten zemřel po dlouhé nemoci na začátku prosince roku 2016.

Jan Podstatzký mluví plynule anglicky, německy, francouzsky a italsky, ale za jazyk, který mu jde nejhůř, považuje rodnou češtinu. Naopak španělština je jemu nejpřirozenější a nejoblíbenější mluvou.

Pan hrabě Jan Podstatzký-Lichtenstein, ač se za svůj život se mnohokrát musel vyrovnat s mnoha krizemi a úskalími, zůstal noblesním, příjemným a vlídným mužem. V srpnu letošního roku oslaví své 80. narozeniny.

Rod

Kořeny rodu sahají do 13. stol. Heslo rodu Lichtensteinů zní: „Recte e fortite“ - dobře a silně, což se dá česky vyložit jako: Konat vždy správně a mít na to dost sil.

Rod je velmi také v blízkém vztahu s Habsburky. Například ve vozu dědečka, pana hraběte Harracha se vezl František Ferdinand d'Este ve svou osudnou noc. Rodina matky Josefy Harrachové měla úzké vztahy s Marií Terezií, takže když se rozhodovalo o dálnici mezi Prahou a Vídní, zařídila, aby vedla přes Velké Meziříčí.

Vstup do restaurované kaple sv. Markéty na zámku ve Velkém Meziříčí

Celá jména nejbližších příslušníků rodiny pan Podstatzkého:

Rodiče

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Alois Leonard Laurentius Anton von Padua Maria, (syn osoby PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Aloys Marie Joseph Adolf Gustav Leopold Hubertus a THUN-HOHENSTEIN, VON Leopoldina Elisabeth Antonie Florentine Marie) narozen 5. září 1905 ve Veselíčku, zemřel 18. února 1982 ve městě Salzburg.

Choť HARRACH, VON Josepha Sarolta Maria Anna Franziska Saturnina 7. ledna 1933 ve Velkém Meziříčí, narozena 29. prosince 1905 ve Schloss Aschach, zemřela 16. února 2000 in Salzburg.

Sourozenci

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Franz Karl Leopold Maria Antonius von Padua, narozen 26. října 1933 v Brně, zemřel 2. prosince 2016 v Novém Městě na Moravě

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Maria Leopoldine Anna, born 5. května 1936 v Brně

Rodina pana Podstatzkého

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Johann von Nepomuk Anna Hippolyt, narozen 13. srpna 1937 v Janovicích, Severní Morava.

Choť LORGERIL, DE Anita Laure 7. října 1967 v obci Saint Laurent de la Salle, Francie. LORGERIL, DE Anita Laure, (dcera osoby LORGERIL, DE Michel Paul and BONCOURT-HUMEROEUILLE, DE Marie Janine) narozena 9. srpna 1945 v Nantes, syn PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Karl Alois, narozen 24. prosince 1968 v Madridu.

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Michael Johannes, narozen 20. června 1970 v Mnichově.

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Maria Josefa, narozena 21. května 1972 v Mnichově, zemřela 3 dny po porodu

PODSTATSKY-LICHTENSTEIN Franz Philipp, narozen 27. prosince 1974 v obci Denia, Alicante, Španělsko.

Zdroje obrázků:

<http://www.gettyimages.co.uk/detail/news-photo/couple-in-love-walking-inthe-streets-of-madrid-madrid-1960-news-photo/471320920#couple-in-lovewalking-in-the-streets-of-madrid-madrid-1960-picture-id471320920>

<https://www.fotoaparát.cz/fotogalerie/fotografie/393621/>

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%A9_Mezi%C5%99%C3%AD%C4%8D%C3%AD_\(z%C3%A1mek\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%A9_Mezi%C5%99%C3%AD%C4%8D%C3%AD_(z%C3%A1mek))

<https://www.fotoaparát.cz/fotogalerie/fotografie/392437/?page=7329802633bb5a1c5ec51814fff225d3>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Otto_von_Habsburg

http://jihlava.idnes.cz/zemrel-slechtic-frantisek-podstatsky-z-velkeho-meziricipzo-/jihlava-zpravy.aspx?c=A161209_2291571_jihlava-zpravy_mv

<https://prezi.com/1m3f5d9zflf/sametova-revoluce/>,

vlastní Rodokmen:

<http://patricus.info/Rodokmeny/Podstatsky.txt>

Doplňující informace: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-janem-podstazkym-majitelem-zamku-velkemezirici-ptc-/domaci.aspx?c=A130131_1883715_jihlava-zpravy_mv

Náš tým při návštěvě zámku 13. 3. 2017